

Om du har en fråga som du vill få svar på, eller om du vill sponsra Fråga Lundensare, skicka ett mejl till adressen nedan.

fragalundensare@huvudverk.se

Alla källor finns redovisade på www.källa.nu

Till gagn för allmänhetens
upplysning, såvitt detta
låter sig göras.

Syftet med Fråga Lundensare är att utveckla en aktiv och informerad befolkning, som är kritiskt tänkande och besitter god källkritik.

Genom utbildning av medborgare för intellektuellt deltagande i akademiska debatter fokuserar Fråga Lundensare i våra pamfletter på viktiga frågor inom bland annat de lingvistiska, juridiska, samhälls- och naturvetenskapliga såväl som filosofiska, för att inte glömma de teologiska och historiska fälten. Kort sagt alla, men inte enbart, vetenskapliga fält av vikt. Öppna möten och studiegrupper uppmuntras inom dessa, samt andra, områden.

Utöver det är förhoppningen att Fråga Lundensare kan verka folkbildande för en gemensam framtid.

WARNING!

Denna pamflett är tryckt utan några som helst tillstånd; innehåller lögner, trams och påhitt; bör kasseras utan vidare läsning.

Oansvarig utgivare: Emanuel Lindberg

Akademiskt bearbetade svar utan garanti för faktisk förankring.

En metodiskt organiserad osanning i pedagogiskt syfte; för den bildade medborgaren i selektiv kontakt med verkligheten.

Nummer 1
Rek. pris 10 kr

Varför heter det marsipan?

Ordet marsipan kommer från franskans *merci par le pain* (tack genom bröd) och frasen kommer från 1600-talets Frankrike då hungersnöden gjorde att bröd var den vanligaste gåvan för att visa tacksamhet. Men under 1700-talet ändrades betydelsen genom att den franska kungen, Ludvig XVI, som i egenskap av kung var ofelbar, gav sin fru Marie Antoinette sötsaker varje gång han gjorde ett äktenskapligt snedsteg. Istället för att be om ursäkt så tackade han alltså henne för att hon var så förstående gentemot sin konung.

Marie Antoinette blev snabbt trött på sötsakerna och utsvävningarna, tills hovkonditorn och sockerbagaren (namn okänt) tog fram marsipan.

Marsipan gjorde en omedelbar succé, och nu kunde konungen få ta hur många snedsteg som helst, bara drottningen fick sitt marsipan – och så fick bakverket sitt namn.

Trenden spred sig snabbt till resten av adeln, och begäret efter marsipan kunde till och med leda adelsfruarna till att förföra varandras makar, så att de sedan skulle få smaka denna delikatess.

Varför äter vi våfflor?

Historien bakom våfflans uppkomst börjar med pannkakan. I slutet av fasteperioden, innan hönsen började lägga ägg, så behövde folk blanda sin pannkaksdeg utan ägg eller mjölk till ärtsoppan. Oftast var det bara mjöl och rikliga mängder vatten. Detta ledde i sin tur till att pannkakorna blev rinniga, och när de sedan stektes blev den

snabbt frasig med massor av hål. Pannkakan såg då ut som ett flor (spetstyg) och började därför att kallas för "vårflor". Detta uttryck förvanskades sedan i folkmun till våfflor.

När moderna tider sedan gjorde att ägg och mjölk fanns tillgängligt året om behövdes inte våffelsmeten, men suget efter frasiga våfflor fanns kvar. Därför uppfanns våffeljärnet, så att frasigheten i den tidiga våfflan, tillsammans med smaken och näringen i den nya våfflan, kunde kombineras och avnjutas.

Varför snarkar människor och djur?

Snarkningar är ett fenomen som enbart utvecklats hos sociala djur, varav människan är ett, och kanske ointuitivt nog på grund av en evolutionär fördel.

Anledningen är för att sociala djur sover i grupp. Om alla är helt tysta när de sover, kanske de kan undvika rovdjur, men andra i gruppen blir osäkra när de inte vet om du är kvar eller om du lever, vilket höjer stresshormonerna. Det kan också vara så att folk får sin sömn störd av andra som testar om de sovande fortfarande lever.

På grund av detta är det helt enkelt en evolutionär fördel om alla gör små ljud ifrån sig medan de sover.

Varför heter det samlag?

Ordet samlag dök först upp under slutet av 1600-talet då det var en del av den nya politiska diskursen kring idealsamhället.

Diskussionerna kring demokratisering frodades efter kontinentens renässans,

vilket Sverige särskilt mötte under 30-åriga kriget. Med Gustav II Adolfs fall, och Kristinas turbulenta regeringstid, leddes många politiska tänkare till att försöka bygga ett nytt idealsamhälle utan monarki. Där skulle då finnas "samförstånd, samfund, samlag och samvete" – de fyra ledorden för framtidens samhälle.

Innan idéerna fick alltför starkt fäste, där monarkin faktiskt skulle varit hotad, genomfördes monarkistiska motkampanjer av diverse agitatorer. Samlag, som använts för att beskriva den gemensamma svenska lagen, blev nu istället synonymt med sexuellt umgänge, och den moralförskäckta befolkningen tog genast avstånd från den nya samhällsrörelsen.

Varför heter det makalös?

Uttrycket beskriver, precis som det låter, någon som saknar maka, det vill säga en ogift man eller änklings, som ändå lyckades med det de tog sig för i samhället.

Ordet etablerades under sent 1600 eller tidigt 1700-tal, när adelns stora uppgifter handlade om att se till att de hade arvingar, ägor att lämna vidare och att de hade pli på folket som bodde på deras ägor. Det var då endast den äldste sonen som var av någon större betydelse för familjen. Döttrarna hade ett värde genom sin hemgift och eftersom de kunde föda en son, men de yngre sönerna hade bara värde genom att gifta sig eller skaffa en maka.

Om en man som trots att han inte hade någon maka skapade värde, kanske genom vetenskap eller som författare, blev han genast klassad som makalös, som i "och han gjorde detta fastän att han är makalös".

Uttrycket förenklades sedan över tid till det vi har idag.